

Gunnar Gunnarson

Sagt om revolutionen

Vladimir Iljitj Lenin

Våra barnbarn kommer att med undran betrakta de kapitalistiska tidernas dokument och monument. De kommer endast med svårighet att kunna föreställa sig att tillfredsställandet av livets elementära behov någonsin kunnat vara ett föremål för privata spekulationer, hur maskiner och fabriker kunnat vara enskilda individers egendom, hur den ena människan kunnat exploatera den andra, att det funnits människor som inte arbetat ... Intill denna stund har man talat om ting som våra barn kommer att se som om de varit sago!, men nu, kamrater, ser ni klart och tydligt att den grundval vi lagt till ett socialistiskt samhälle inte är någon utopi.

(Tal 1 maj 1919. [På engelska: [Three Speeches Delivered In Red Square](#)]

Leo Trotskij

Dessa dagar var ovanliga dagar både i landets liv och i det personliga. De sociala lidelserna och de individuella krafterna nådde en höjdpunkt av anspänning. Massorna skapade epok, ledarna kände att de höll jämna steg med historien. I dessa dagar fattades beslut och utdelades befallningar av vilka folkets öde för en hel historisk epok var beroende — ändå diskuterades dessa beslut knappast ... de improviserades — men de var inte sämre för det. Händelsernas anstorm var så mäktig, uppgifterna så klara, att de mest ansvars-tyngda beslut fattades lätt, på stående fot, som något självklart, och också mottogs så.

(*Mitt liv*, 1930. Marxistarkivet: [Mitt liv – försök till en självbiografi](#))

Maxim Gorkij

Fanatiker och lättsinniga fantaster har hos arbetarklassen uppväckt förhoppningar, som under de givna historiska betingelserna är ouppfyllbara, och leda det ryska proletariatet mot undergången ... I vems hand makten än faller — för mig förblir det alltid min rätt att stå kritisk gentemot varje makt. Men alldeles särskilt misstrogen blir jag när jag ser ryssen vid rodret — slaven från i går blir den tygellösaste despot så snart han får möjlighet att göra sig till herre över sin nästa.

(*Novaja Zjizn* 17 nov. 1917)

Vladimir Majakovskij

26 februari 1917.

Körde med bilen till duman. Trängde ända in i Rodsiankos arbetsrum. Tog Miljukov i ögnasikte. Han tiger. Men jag kan inte hjälpa det: mannen stammar. Efter en timme hade jag fått nog av dem. Gick.

Övertog några dagar kommandot över bilskolan. Det luktar Gutsjkov. Det gamla officerspaket stoltserar omkring i duman efter gammal vana. För mig står det klart: efter detta kommer oundvikligen socialisterna ...

Oktober

Erkänna eller inte erkänna? Den frågan existerar inte för mig och futuristerna i Moskva. Det var min revolution. Gick till Smolny. Arbetade. Överallt där jag behövdes ...

(*Jag själv. En autobiografi,*)

Rosa Luxemburg

Lenin och Trotskij har i stället för de ur allmänna folkval framträdande representationsorganen hävdad sovjeterna som de arbetande massornas enda sanna företrädare. Men med undertryckandet av allt politiskt liv i landet måste livet också inom sovjeterna förklaras mer och mer. Utan allmänna val, ohämmad press- och församlingsfrihet och fri kamp mellan åsikterna dör livet ut i de offentliga institutionerna, förvandlas till ett skenliv, vari byråkratin förblir det enda verksamma elementet. Så småningom insomnar det offentliga livet, några dussin outtömligt energiska och gränslöst idealistiska partiledare dirigerar och regerar, bland dem leder i verkligheten några framstående huvuden, och en elit av arbetarklassen kallas då och då till församlingar, för att klappa händerna till ledarnas tal, enstämmigt anta förelagda resolutioner — i grunden blir det alltså ett klickvälde, en diktatur, låt vara, men inte proletariats diktatur, utan en handfull politikers diktatur ...

(Ryska revolutionen, 1917)

Georg Lukács

Lenin har alltid i det moderna Rysslands utvecklingsproblem från de problem som sammanhänger med kapitalismens uppkomst i en halvfeodal absolutism till dem som socialismens förverkligande i ett efterblivet agrarland reser — alltid sett hela epokens problem: inträdet i den kapitalistiska utvecklingens slutfas och möjligheten att avgöra den nu oundvikliga avgörande kraftmätningen mellan bourgeoisie och proletariat till förmån för proletariatet, till mänsklighetens räddning.

(*Lenin*, 1924. Marxisarkivet: [Lenins tankevärld](#))

Romain Rolland

Bröder i Ryssland, som sprängt edra kedjor och med ett enda språng hunnit fatt den stora revolutionens Frankrike — ni måste gå om det! Ni måste fullborda ert verk och vårt och ge västerlandet förebilden av ett stort och fritt folk, som sopar bort och besegrar imperialisterna hemma som borta! Förbli vaksamma! Undvik varje överdrift, som kan komma reaktionen tillgodo! Ålägg er en fast ordning och en disciplin för att segra. Var rättvisa, lugna, fasta och tålmodiga!

(Dagbok i maj 1917)

M. N. Pokrovskij

Alla rent ekonomiska förutsättningar pekade på oktoberrevolutionens misslyckande . . . Utifrån ett rent ekonomiskt perspektiv. var det omöjligt att förutsäga det som verkligen hände, nämligen att vi skulle bana oss väg till socialismen genom alla ekonomiska lagar, trots alla begränsat ekonomiska lagar.

(*Istorija SSSR* nr 3, 87)

I. Steinberg

Det var inte rent socialistiska idéer allenast som inspirerade alla dem som väntade på och förberedde oktoberstormen: längtan efter ett förverkligande av alla revolutionens elementära demokratiska förhoppningar — fredsslut, jordfördelning, kontroll över industrin — mångfaldigade i oberäknelig grad massan av dem som sympatiserade med en nära förestående resning ... Liksom 1905, liksom i februari 1917, uttryckte oktoberrevolutionen i Petrograd de

dolda tankarna och förhoppningarna hos varje rysk stad, varje rysk by.

(*Ot Fevralja po Oktjabr 1917 g.*)

Lionel Kochan

. Oktoberrevolutionen i Petrograd var intet perpetuum mobile: den behövde mänsklig ledning. Den kom i stor utsträckning från Lenin. Sällan hade han med större överlägsenhet utvecklat sin känsla för den rätta tidpunkten, sin förmåga att förutse saker och ting innan hans motståndare gjorde det.

(*Russia in revolution 1890-1918*)

J. V. Stalin

Oktoberrevolutionens världsomfattande betydelse består inte endast däri, att den är ett lands storslagna initiativ för att genombryta imperialismens system och att den är socialismens första härd i de imperialistiska ländernas ocean, utan även däri, att den bildar världsrevolutionens första etapp och en mäktig has för dess fortsatta utveckling.

([Oktoberrevolutionen och de ryska kommunisternas taktik](#), 1924)

Ernst Toller

Då år 1917 budskapet om oktoberrevolutionen kom till oss unga människor, som aktivt kämpade mot imperialismen, visste vi att här "miljonernas dröm" äntligen blivit verklighet, att denna mörkandets värld, denna värld av kapitalistisk rovdraft med människans krafter, övervunnits genom en socialistisk värld full av mening och förnuft.

(*Internationale Literatur*, 1934)

Hjalmar Branting

Den måste komma, denna revolutionära resning ... men att den skulle komma redan under kriget, det vågade ingen utifrån med någon visshet förutsäga. Den kunde heller inte komma då, förrän detta tsarvälde hade lyckats att fullständigt svetsa samman mot sig hela det ryska samhället, alla dess olika klasser, arbetare, bönder, små tjänstemän, mellanklasser av alla slag, de ledande industriella klasserna, den ledande intelligensen ... alla tvungos de ihop genom det rent ohållbara i det system som hade sin spets i tsardömet

(1 maj 1917)

Zeth Höglund

Med en målmedvetenhet och en järnkraft, som måste imponera och väcka beundran långt utanför proletariats leder, fullbordade Petrograds revolutionära arbetare och soldater under Lenins och Trotskijs ledning på få dagar och med ytterst ringa blodsutgjutelse den nödvändiga omvälvningen och satte sig i spetsen för den ryska statsmakten.

(*Stormklockan*)

Georg Scheuer

Lenin ... kunde på en novembernatt överrumpla det ryska folket — men inte historien. I det halvfeodala Ryssland stod som förr kapitalismens uppbyggande, den industriella revolutionen, på dagordningen — och det motsvarade också alla vetenskapliga, historiska, ekonomiska och

politiska insikter, men framför allt också alla marxistiska diagnoser.

(*Von Lenin bis ...*)

John Reed

Den 18 november kom snön. På morgonen vaknade vi och såg fönsterlisterna överdragna med vitt och ett virvlande snöfall så tätt att det var omöjligt att se tio fot framför sig. Droskorna med deras vadderade kuskar byttes mot slädar, som skuttade iväg på de ojämna gatorna i full fart, med körsvennernas skägg stela och frostiga ... Trots revolutionen störtade sig hela Ryssland svindlande in i den okända och fruktansvärda framtiden — glädje svepte in staden då snön kom. Alla skrattade, folk rusade ut på gatorna, i det de sträckte ut armarna mot de mjuka, fallande flingorna. Allt det gråa var glömt: genom den vita snön glimmade guldets och gnistrade färgerna på tornspiror och kupoler med barbarisk glans.

(*Ten days that shook the world*, 1919, sv. övers [Tio dagar som skakade världen](#))

Peter Krapotkin

Det väldiga uppbyggnadsarbete som fordras av en social revolution kan inte utföras av en central regering, även om den till ledning i sitt arbete hade något hållbarare än några socialistiska och anarkistiska småskrifter. Det kräver en mängd lokala och specialiserade krafter kunskap, intelligens och beredvilliga samverkan. Dessa krafter är de enda som kan bemästra de lokala aspekterna av de många skiftande ekonomiska problemen. Att sopa bort denna samverkan och lita till partidiktatorers geni är att förintä alla de självständiga centra, såsom fackföreningarna och de lokala kooperativa distributionsorganen, och att såsom nu sker förvandla dem till byråkratiska partiorgan. Men detta är sättet att icke genomföra revolutionen, sättet att omöjliggöra dess förverkligande.

(*Brev till arbetarna i världen*, 1920)

Louis Fischer

Det enastående i den ryska revolutionens appell låg i dess universalitet. Dess program gick inte bara ut på några drastiska 'förändringar' i Ryssland. Dess mål var att i hela världen avskaffa kriget, fattigdomen och lidandet. Därför hade småfolket, arbetarna och de intellektuella i alla länder känslan att något viktigt hade tilldragit sig i deras eget liv, när revolutionen slog rot i Ryssland. Men i verkligheten härrörde denna allmänna anslutning mer ur missnöjet med förhållandena i de egna länderna än ur kunskapen om förhållandena i Ryssland. De flesta människor visste inte så noga vad som skett under den bolsjevistiska regimen eller vad som nu skedde, men alla och envar pratade ivrigt om det.

(*The god that failed*, 1950, sv. övers [Vi trodde på kommunismen.](#))

Robert Musil

Kan utopier plötsligt bli verklighet?

Ja. Se krigsslutet. Så när hade en annan värld kommit till. Att den uteblev var inte en nödvändighet.

(Dagbok 1919-1920)

Thomas Mann

Jag vill inte lämna något tvivel övrigt på min vördnad för den till min livstid hörande historiska företeelse, som kallas den ryska revolutionen. Den har i ert land gjort slut på sedan länge omöjliga, anakronistiska tillstånd, intellektuellt höjt ett till 90% analfabetiskt folk, gestaltat människornas levnadsstandard på ett oändligt människovärdigare sätt. Den är den stora sociala revolutionen efter den politiska av 1789 och kommer liksom denna att efterlämna sina spår i all mänsklig samlevnad.

Sergej Jesenin

Jag fruktar ej undergången o
ch pilarnas eldregn ej
Så talar med bibelns stämma
profeten Jesenin, Sergej.
Nu är min timma kommen,
vad rör mig piskans knut.

Jesu Kristi lekamen
spyr jag ur munnen ut.
Jag söker ingen frälsning
genom hans korsfästa död,
jag fann en annan lära
skriven i stjärnornas glöd.
En sanning som död ej hånar,
en ny förlossning jag siar.

(Inonia)

Arthur Koestler

Den ryska revolutionen har misslyckats i att skapa en ny typ av mänskligt samhälle i ett nytt moraliskt klimat. Den yttersta orsaken till dess misslyckande var dess läras ofruktbara adertonhundredtals-materialism. Den fick lov att återgå till de gamla opiaten emedan den inte förstod, att människan behöver andlig näring.

(Yogin och kommissarien)

Mao Tse Tung

Alla reaktionärer är papperstigrar. Reaktionärerna tar sig förskräckliga ut, men i verkligheten är de inte så mäktiga. Ser man saker och ting i ett långt tidsperspektiv är det inte reaktionärerna utan folket som är mäktigt. Vilka var starka i Ryssland före februarirevolutionen? Ytligt sett var tsaren stark, men det behövdes bara en revolutionär februarivind för att sopa bort honom. Analysen leder ytterst till att det var råden av arbetare, soldater och bönder som var de starkaste i Ryssland. Tsaren var bara en papperstiger.

(Intervju med Anna Louise Strong 1946)

Edmund Wilson

Statens övertagande av produktionsmedlen och en diktatur i proletariatets intresse kan aldrig i sig själv garantera andras lycka än diktatorernas själva. Marx och Engels, som båda kom från det auktoritära Tyskland, tenderade att se socialismen i ljuset av auktoritära begrepp: och i deras

efterföljelse lade också Lenin och Trotskij — tvingade att börja bland ett folk som inte visste om någonting annat än ett autokratiskt styrelsesätt som de var tyngdpunkten på denna sida av socialismen och grundade en diktatur som fortsatte som en autokrati.

(To the Finland station, 1965)

Bertrand Russel

När sovjetregeringen grep makten återvände den till den katolska kyrkans förkunnelse under dess stora tid: att det är auktoritetens sak att förkunna sanningen, både genom positiv undervisning och genom undertryckande av rivaliserande läror. Detta innebar naturligtvis upprättandet av en odemokratisk diktatur, som för sin säkerhet var beroende av röda armen. Vad som var nytt var sammansmältningen av politisk och ekonomisk makt, vilken möjliggjorde en enorm ökning av regeringskontrollen.

(Makt, 1938)

George Bernard Shaw

I England förnekar och döljer man missbruk och fel: i Ryssland erkänner man dem och botar dem. Lenin tillbragte det mesta av sitt liv efter 1917 med att öppet erkänna misstag som han kunde ha undvikit om han studerat Fabianska Sällskapets propaganda lika väl som Marx' bibel ...

Jag har alltid betraktat mig själv som den verkliga upphovsmannen till ryska revolutionen, eftersom det var jag som sade att det bästa soldaterna kunde göra i kriget 1914-1918 var att skjuta sina officerare och gå hem: och ryssarna var de enda soldater som var tillräckligt intelligenta för att följa mitt råd.

(Samtal med Hesketh Pearson)

Josip Broz Tito

I befrielsekrigets eld, där de jugoslaviska kommunisterna ledde arbetarklassen och alla progressiva krafter, som hatade fascismen och det ruttna förflutna, mot ockupanterna och hemmaquislingarna som förrådiskt hjälpte dem mot folkets befrielseörelse i denna ojämna och hårda kamp lade vi, inspirerade av Marx', Engels' och Lenins läror och av den stora oktoberrevolutionens föredöme, grunden till den nya socialistiska ordningen i Jugoslavien.

(Borba 7 nov. 1957)

P. N. Sobolev

Sedan oktober 1917 har mänskligheten utvecklats och kommer att utvecklas under inflytandet av oktoberrevolutionens stora idéer. Vår epok är en epok av triumf för marxismen-leninismens idéer. Redan nu rör sig ett stort antal av europeiska och asiatiska länder på den utvecklingsväg, som öppnats av oktoberrevolutionen. Ett världssystem av socialistiska stater har uppstått och blomstrar. Det omfattar mer än 26% av jordens landyta och mer än 1 000 000 000 människor mer än en tredjedel av jordens befolkning.

(History of the October Revolution, 1966)